

Fiskets Gang

Utgitt av Fiskeridirektøren

Kun hvis kilde oppgis, er ettertrykk fra „Fiskets Gang” tillatt.

40. årg.

Bergen, Torsdag 23. desember 1954

Nr. 51

Abonnement kr. 10.00 pr. år tegnes ved alle postanstalter og på Fiskeridirektørens kontor. Utlandet: Til Danmark, Sverige og Island kr. 10.00, ellers kr. 16.00 pr. år.
Annonsepris: Pristariff fåes ved henvendelse til Fiskeridirektørens kontor. „Fiskets Gang”'s telefoner 16 932, 14 850. Postgiro nr. 691 81. Telegramadresse: „Fiskenytt”.

Fiskerioversikt for uken som endte 18. desember 1954

I uken som endte 18. desember var det påny temmelig variable værforhold. Forholdene var best nordpå. Småsildfisket lå noe tilbake for forrige ukes, delvis på grunn av mere ruskevær, delvis fordi fiskerne sluttet av. Brislingfisket med trål østpå var godt. I Finnmark falt også siste ukes fiske meget bra ut med pene fangster på bankene. Troms hadde også en del gode fangster. I Vesterålen var seifisket med garn ujevnt. Levendefiskforsyningen er fortsatt rikelig. Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane hadde lite fiske på grunn av uvær. Distriktene forøvrig sørover hadde alle mindre fiske enn vanlig.

Fet- og småsildfisket:

Nord-Norge melder om samlet ukefangst på 64 770 hl mot 75 890 hl uken før. Av fangsten ble 15 210 hl fisket i Finnmark, hvorav på Dønnesfjord i Ytre Sørøy 350, Vargesund 2010, Repparfjord 10 000, Leirbotn, Alta 400, Langfjord, Alta 450, Fraktfjord i Loppa 3000 hl. Troms hadde 39 410 hl, hvorav på Kvenangen 350, Lyngen 2500, Kal-fjord 4900, Senja 4700, Eiepollen, Tranøy 2900, Dyrøy 4100, Lavangen 6800, Gratangen 600, Bjark-øy 3700, Toppsundet 800 hl. Nordland hadde 10 150 hl, hvorav på Eidsfjord 6800, Barkestad 200, Helgeland 3150 hl.

Distriktet Buholmsråsa—Stad hadde ukefangst på 166 hl fetsild og 1651 hl småsild, hvorav til herme-tikk henholdsvis 24 og 969 hl. Alt ble fisket på In-dre Trondheimsfjord.

Brislingfisket:

Fredrikstad melder at brislingfisket med flyte-trål i Ytre Oslofjord slo godt til i uken. Det ble tatt

tilsammen 11 620 skjepper, hvorav 31 skj. ble tatt med not resten med trål. Det regnes nå med at fiskerne legger opp til over nyttår.

Fisket i Finnmark:

Det foregikk godt fiske på samtlige banker fra Nordkappbanken og østover Skolpen og Østban-ken. Stubberne hadde gjennomsnittlig 220 til 240 kg fisk pr. 1000 angler. Fylkets ukefangst ble 3621 tonn mot 3858 tonn uken før. Av fangsten nevnes 2447 tonn torsk, 990 tonn hyse, 30 tonn sei, 22 tonn brosme, 67,9 tonn kveite, 5,2 tonn flyndre, 6,6 tonn steinbit, 36,3 tonn uer, 15,7 tonn blåkveite. An-vendelsen var følgende: Iset: Torsk 369 tonn, hyse 619 tonn, sei 27 tonn, og all fisk for øvrig utenom brosme. Frosset: Torsk 112 tonn, hyse 146 tonn. Filet: Torsk 167 tonn, hyse 95 tonn, sei 0,3 tonn. Hengt: Torsk 906 tonn, hyse 125 tonn, sei 2 tonn, brosme 22 tonn. Saltet: Torsk 886 tonn.

Troms:

Ukekvantumet i kystkommunene utgjorde 480 tonn mot 307 tonn uken før. Av fisken nevnes 302 tonn torsk (saltet 87, hengt 90, iset 90, filet 35), 41 tonn sei (hengt 13, filet 8, iset 20), 53 tonn hyse (iset 27, filet 22), 23 tonn brosme (hengt), 6 tonn lange (hengt), 27 tonn kveite, 2 tonn flyndre og 26 tonn uer (filet 23).

Vesterålen:

Seifisket med garn var en del ujevnt. For Andenes ble ukefangsten 106 tonn sei og 10 tonn torsk — vesentlig skrei. Bø melder om fangster fra 100 opp til 3000 kg og ukeparti på 73 tonn. Været var mindre bra, men utsiktene anses som gode.

Levendefisk:

Rusetorskefisket gir fremdeles bra fangster. I uken ble det ført til Trondheim 20 tonn lev. torsk, til Bergen 25 tonn, mens Oslo hadde to båter på tils. ca. 40 tonn. For Oslo var det anlagt to båter for juleuken, men det ser ikke ut til at noen av disse kommer frem på grunn av storm. Bergen mottok ved siden av ovennevnte fisk fra Levendefisklaget dessuten fra Sogn og Fjordane 13 tonn lev. småsei samt fra Hordaland 2,5 tonn lev. torsk og 8,5 tonn lev. småsei.

Bankfisket, kystfisket:

Møre og Romsdal melder om uvær og ukefangst på 176 tonn, hvorav 20 tonn torsk, 68 tonn sei, 29 tonn lange, 24 tonn brosme, 23 tonn hyse, 16 tonn skate og 20 tonn hå.

Sogn og Fjordane hadde landligge.

Hordaland:

Ukefangsten inklusive omtalte 11 tonn lev. fisk ble 17,3 tonn. Av sløyd fisk ble det innbrakt litt sei, lange, brosme, hå etc.

Rogaland:

Ukefangsten oppgis til 40 tonn fisk.

Skagerakkysten:

Her ble det tatt 30 tonn fisk og 2 tonn fjordsild, mens *Oslofjorden* hadde 7 tonn fisk.

Håbrann:

Ukefangsten kom opp i 38 500 kilo.

Skalldyr:

Av hummer hadde Rogaland denne uke hele 20 tonn, Skagerakkysten 5 tonn og Møre og Romsdal 1 tonn. *Reker* var det smått bevendt med. Oslofjorden hadde bare 167 kg kokte reker, Skagerakkysten 2 tonn kokte og 1 tonn rå, Rogaland 2 tonn kokte.

Islands fiskeeksport januar/sept. 1954 og 1953.

I januar/sept. 1954 og 1953 er det blitt eksportert følgende mengder:

	Mengde i 1000 kilo		Verdi (f.o.b.) 1000 isl. kr.	
	Januar/sept.		Januar/sept.	
	1954	1953	1954	1953
	tonn	tonn	1000 kr.	1000 kr.
Klippfisk.....	6 561	5 708	47 593	40 797
Saltfisk, vasket og presset.....	—	—	—	—
Saltfisk, uvirket...	22 292	20 738	76 920	72 931
Saltete bukklapper.	2 016	1 385	5 273	3 241
Tørrfisk.....	7 406	4 503	69 876	44 949
Ferskfisk, iset ...	2 693	1 654	2 808	1 355
—«— frosset...	38 312	24 636	217 961	140 809
Frossen rogn.....	278	412	1 298	1 797
Hermetikk.....	37	104	701	905
Damptran.....	8 383	9 022	32 965	34 962
Saltet rogn.....	2 254	1 634	7 684	5 963
Saltet rogn til agn	1 206	832	2 557	1 201
Saltsild.....	7 349	9 803	26 795	38 181
Frossen sild.....	1 395	4 535	2 820	8 381
Sildolje.....	1 790	459	5 261	1 299
Rødfiskolje.....	1 518	880	4 184	2 639
Fiskemel.....	17 135	14 029	40 391	30 273
Sildemel.....	220	605	531	1 339
Rødfiskmel.....	1 767	994	3 972	2 100
Hvalkjøtt.....	814	1 227	2 333	4 122

Fisk brakt i land i Finnmark i tiden 1. januar til 18. desember 1954.

Fiskesort	Mengde	Anvendelse			
		Ising og frysing	Salting	Henging	Fiskemel
	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn
Torsk.....	49 744	13 215	13 756	1)22 773	—
Hyse.....	24 105	16 967	108	7 005	25
Sei.....	12 686	4 111	348	8 219	8
Brosme....	730	13	—	717	—
Kveite.....	931	931	—	—	—
Blåkveite...	1 597	1 597	—	—	—
Flyndre....	421	421	—	—	—
Uer.....	3 074	3 074	—	—	—
Steinbit...	2 273	2 273	—	—	—
I alt	95 561	42 602	14 212	38 714	33

Lever 66 045 hl. Utvunnet damptran: 24 777 hl. Rogn 1 899 hl, iset 689 hl, saltet 1 199 hl. 1) Herav rotskjær 388 tonn.

Fetsild- og småsildfisket 1/1—18/12 1954.

	Finnmark—Buholmråsa ¹⁾		Buholmråsa—Stad		Stad—Rogaland ²⁾		Samlet fangst	
	Fetsild	Småsild	Fetsild	Småsild	Fetsild	Småsild	Fetsild	Småsild
	hl	hl	hl	hl	hl	hl	hl	hl
Fersk eksport	167	190	35 289	3 763	10 215	725	45 671	4 678
Saltet	16 981	7 183	3 143	103	2 161	98	22 285	7 384
Hermetikk	302	32 721	4 622	65 093	3 328	16 827	8 252	114 641
Fabrikkfild	663 830	1 798 322	439 095	91 684	76 339	29 866	1 179 264	1 919 872
Agn	32 110	6 280	80 810	4 716	12 232	278	125 152	11 274
Fersk innenlands	2 241	93	1 218	172	8 155	1 635	11 614	1 900
I alt	715 631	1 844 789	564 177	165 531	112 430	49 429	1 392 238	2 059 749

¹⁾ Lodde til fabrikk 300 918 hl, til agn 3 510 hl. ²⁾ Pr. $\frac{6}{11}$ dessuten 30 928 hl trålsild.

Utlandet.

Vesttysk minstemål på sild.

«Dansk Fiskeritidende» korrespondent i Flensborg opplyser, at det slesvig-holstenske landsfiskerforbund har henvendt seg til regjeringen angående minstemål på sild.

Det er industrifisfangsten, som særlig av de små og mellomstore kuttere drives som rent rovfiske på oppvekstområdene ved den vesttyske Østersjøkyst blant annet i Gelting-bukten og ved Femern, som har avstedkommet henvendelsen. På disse steder samler det seg ofte meget både ungsild og ungtorsk. Det henvises blant annet til den sørgelige skjebne rødspetten er blitt til del i de siste par ti-årene. Den er så å si forsvunnet.

Det vil nå bli fastsatt et minstemål på sild av 11 centimeter og på torsk av 25 centimeter. Minstemålene står i forbindelse med et ilandbringelsesforbud for disse typer sild, dog med den reservasjon, at en fangst tillates levert dersom den inneholder inntil 50 pst. undermålsfisk.

Sør-Afrikasambandet bruker £ 175 000 til pilchardundersøkelser.

Ifølge «The Fishing News» for 3. desember vil Sør-Afrikasambandet gjøre en ny kraftanstrengelse for å løse Vestafrikakystens pilchardproblem — hvor de store stimer gyter, hvordan de vandrer og hvor den fisken som unnslipper fiskerne dør. Division of Fisheries vil nå i samarbeid med Fisheries Development Corporation of South Africa Ltd. og «The S. W. Administration» bygge tre nye forskningsfartøyer, øke sin vitenskapelige stab samt bygge ut laboratorier i Cape Town og på vestkysten.

Planen bekjentgjøres i en rapport ang. pilchardundersøkelserprogrammet, som er offentliggjort i South African Shipping News and Fishing Industry Review. I rapporten opplyser Fiskeridirektøren, at det etter fire års intense undersøkelser ikke har lyktes å finne noe konsentrert gyteområde for pilchard. «Spørsmålet som stilles er: Hvorfra rekrutteres de store pilchardforekomster som finnes i Sambandets farvann?»

Rapporten omtaler den bemerkelsesverdige mulighet at pilcharden kanskje gyter nordfor Walvis Bay, at eggene driver avsted med den fremherskende strømmetning, og at larvene etter klekkingen fortsatt driver med strømmen inntil de har nådd et utviklingsstrinn så fremskredent at de kan bevege seg uavhengig.

Undersøkelser andre steder i verden synes å tyde på at pilcharden har for vane å svømme mot den alminnelige strømmetning, slik at det er mulig at ung-pilcharden reverserer sin tidligere drift og svømmer syd forbi Walvis Bay til St. Helena Bay.

Det er blitt påvist at Sambands- og Sydvest-fisken er identisk, og at Walvis-pilcharden er yngre enn den som fanges i Sambandet. Det er dermed blitt av vital betydning å få kjennskap til om S. W. Africa og Sambandet besatter en og samme bestand.

I undersøkelserne må merkingsforsøk med pilchard ha prioritet, da dette er den eneste brukbare måte til bestemmelse av fiskens vandringer, fremholdes det i rapporten.

For utføring av den nye plan skal det reises en kapital på £ 175 000 ved hjelp av lån fra Fisheries Development Corporation. Den årlige utredning av renter og avdrag på denne sum skal dekkes gjennom en tvungen avgift på pilchard- og maasbankerindustrien, beregnet i forhold til fiskemengde og skal ilegges både fiskere og fabrikker.

De nye undersøkelsesskipene vil bli bygget med en kostnad på £ 35 000 for hver og skal avløse avlegse skip. Disse to skal være 75 fot lange og av samme type som amerikanske snurpefartøyer. Det tredje fartøyet skal imidlertid være på 100 fot av samme type, men vil koste £ 85 000.

Greske fiskerinyheter.

Med «Aleia»s novemberutgave som kilde kan det opplyses at greske snurpere har fanget betydelige mengder bonito (på gresk Palamide) på Pagasitikon i år. Hele 83 snurpere har deltatt i fisket, og «Aleia» opplyser at fisken er til salgs til hermetisering levert f.o.b. Larissa eller Preveza til \$ 284 pr. tonn for utsøkt fisk i kasser.

Årets greske produksjon av saltede sardiner og ansjos fra lokale farvann utgjør 4700 tonn, som er tilstrekkelig til full dekning av de lokale behov. Prisen fra produsent er \$ 3,68 for sardiner og \$ 2,70 for ansjos pr. oke.

Greske trålere fisker nå året rundt i Nordafrikanske forvann. Det opplyses at det er blitt fisket store mengder «red mullet».

Fisk brakt i land i Møre og Romsdal fylke i tiden 1. januar — 11. desember 1954.

Fiskesort	Mengde	Anvendelse				
		Ising og frysing	Salting	Hermetikk	Henging	Fiskemel
	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn
Torsk	2 038	1 741	201	85	11	—
Sei	11 107	4 406	1 486	90	5 105	20
Lyr	141	123	—	17	1	—
Lange	3 485	152	3 305	1	27	—
Blålange	208	—	207	—	1	—
Brosme	1 705	232	1 259	1	213	—
Hyse	1 359	1 344	3	12	—	—
Kveite	982	982	—	—	—	—
Rødspette	26	26	—	—	—	—
Mareflyndre	—	—	—	—	—	—
Uer	17	13	4	—	—	—
Skate og rokke	229	229	—	—	—	—
Annen fisk	195	181	8	1	5	—
Håbrann	142	142	—	—	—	—
Pigghå	1 127	1 124	—	—	—	3
Makrellstørje	21	21	—	—	—	—
Hummer	91	89	—	2	—	—
Reker	80	80	—	—	—	—
Krabbe	935	123	—	812	—	—
I alt	23 888	11 008	6 473	1021	5 363	23
Herav til:						
Ålesund	10 765	4 929	5 463	200	173	—
Kristiansund N.	1 467	1 384	62	—	21	—
Smøla	1 333	243	45	201	825	19
Bud—Hustad	851	404	251	112	84	—
Ona—Bjørnsund	1 273	816	280	155	22	—
Bremsnes	4 008	805	79	17	3 103	4
Haram	303	147	7	149	—	—
Søre Sunnmøre	1 752	896	285	187	384	—
Grip	828	534	—	—	294	—
Kornstad	1 308	850	1	—	457	—

Leverkvantum 2 317 hl.

Det hollandske sildefiske.

I uken som endte 4. desember ble det i hollandske havner ilandbrakt 13 137 tønner fiskepakket saltsild mot i tilsvarende uke i fjor 41 036 tnr. Den samlede sesongfangst andrar nå til 993 541 tnr., hvorav 327 266 tnr. matjessild, 123 505 tnr. fullsild, 516 904 tnr. rundsaitet vare og 25 866 tnr. tomsild. I fjor på samme tidspunkt utgjorde totalfangsten 1 009 276 tnr. Det opplyses at det i år er eksportert 354 344 tnr. saltsild mit 343 451 tnr. i fjor.

Tråler og snurperkongress i Hellas.

Ifølge det greske fiskeritidsskriftet «Aleia» ble det 8. november i Aten avholdt en panhellensk kongress innen sektoren for maskindrevne fiskebåter. Kongressen som varte i 3 dager var den femte i rekken av sådanne.

Blant de tilstedeværende såes representanter for fiskeriadministrasjonen, Landbruksbanken samt fiskeprodusenter fra alle fiskerisentra.

I løpet av møtene ble 10 forskjellige emner diskutert — derunder fiskeriadministrasjonen, de gresk-tyrskiske fiskeriforbindelser, opprettelsen av samvirkeforetakender m. m.

Ved møtenes avslutning ble det vedtatt en resolusjon, som ble oversendt regjeringen. Denne krever:

1. Opprettelse av et underministerium for fiskerierne, eller at det opprettes et generaldirektorat for fiskerierne under Landbruksdepartementet.

2. At det opprettes fiskesamvirkelag rundt om i landet.

3. At de kongelige dekreter angående forbudene i forbindelse med trål- og snurpefisket revideres.

4. At det innføres reformer i forbindelse med kreditvesenet for fiskerierne og at det opprettes en særskilt fiskeriavdeling innen Landbruksbanken.

5. At greske fiskefarøtyer som arbeider i farvann tilstøtende de tyrkiske beskyttes, og at den greske regjering anmoder den tyrkiske om å få satt en stopper for overgrepene, samt at arresterede fiskere og beslaglagte båter frigis.

6. At samvirkelagene støttes slik at de kan importere fornødne fiskeredskaper, som kan bevirke at produksjonskostningene blir lavere.

7. At fiskefartøyer og fiskere kan assureres i assurancesorganisasjoner.

De tilstedeværende representanter for statsmaktene meddelte at fiskernes krav ville bli behandlet snarest.

Danskene importerer islandsk fiskemel og venter å stanse sin eksport til USA.

Fra «Vestjysk Fiskeritidende» 10. desember hitsettes:

De vendsysseliske fiskemelfabrikker, som gjennom de siste par år har hatt en stigende eksport av fiskemel og sildolje, må nå importere fiskemel for å kunne etterkomme den innenlandske etterspørsel. Fabrikkene har nå likesom de fleste andre fiskemelfabrikker stått stille i hen imot to måneder, og både på grunn

Ilandbrakt fisk i Troms i tiden 1. januar—18. desember 1954.

Fiskesort	Mengde	Anvendelse			
		Ising og frysing	Salting	Henging	Hermetikk
	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn
Torsk	3 393	1 338	454	1 601	—
Skrei ¹⁾	5 219	1 487	3 305	427	—
Sei	4 794	1 326	2	3 466	—
Brosme	1 001	5	1	995	—
Hyse	2 017	1 835	2	180	—
Kveite	1 725	1 725	—	—	—
Blåkveite	70	70	—	—	—
Flyndre	76	76	—	—	—
Uer	1 332	1 282	13	37	—
Steinbit	782	782	—	—	—
Makr.størje	2 425	2 425	—	—	—
Annen	47	10	—	37	—
Reker	300	94	—	—	206
I alt	23 181	12 455	3 777	6 743	206

¹⁾ Tran 2339 hl, Lever 325 hl, Rogn 2208 hvorav iset 974 hl, saltet 1234 hl.

av den nevnte import og en betydelig nedskjæring av eksporten vil vår valutabalanse bli sterkt berørt av kalamiteten, hvis vesentlige årsak er stormen.

En enkelt av de nevnte fabrikker har allerede i denne måned importert 620 tonn til forskjellige jyske havner, og der er mer underveis. Utenom dette synes det overveiende å være de større formellfirmaer, som formidler importen. Melet hentes i samtlige tilfeller på Island. Det har et langt ringere proteininnhold enn det danske, som regnes som det beste i verden. Det islandske mel er imidlertid derfor meget billigere.

Man regner med at eksportbeskjæringen også kommer på en annen måte. Eksporten til USA medfører vanskeligheter for flere fabrikker, idet det går hele tre måneder fra den dag melet avskipes til det er betalt gjennom dollarpremiering. Det var tidligere ikke noe problem for fabrikkene å klare rentetapet i denne periode. Eksporten til USA er imidlertid ikke særlig fordelaktigere enn til andre land, og derfor regner man med å ville avstå fra eksporten dertil, da den alminnelige kreditstramning har gjort det vanskeligere å låne penger og medfører øket rentetap.

En gammel fransk fiskerskikk.

Ifølge «Vestjysk Fiskeritidende» har franske fiskere nå gjenopplivet en gammel fiskerskikk.

Hver gang en båt stikker til havs på fiske bringes det med ett særskilt garn, som kalles «De dødes garn». Disse garnene har tilhørt kamerater, som er falt i krigen eller er druknet under sitt arbeid, og halvdel av fangsten disse garnene innbringer, avleveres nå til de dødes familier for dermed å avhjelpe den verste nød, inntil familiens yngre mannlige medlemmer kan seile ut på ny fangst.

Ny automatisk styreinretning.

«Fish Trades Gazette» opplyser 11. desember, at noe helt nytt i automatiske styreinretninger fra The Marconi International Marine Communication Co., Ltd. består i en kompakt, enkel, men høylyt effektiv «elektrisk rormann» konstruert særskilt med henblikk på mindre fartøyer, som yachter, drivere og trålere, skjønt også større fartøyer med maskinstyring kan bruke den.

Den nye innretning som bærer navnet Marconis «Martinet» er produsert i fellesskap av Marconi Marine Company og Hartley Electromotives Ltd. «Martinet» er ikke avhengig av gyrokompassinstallasjon for kontrollens skyld, men bare på en liten magnetisk, og høyfrekvent elektrisk mekanisme drevet av et 12-volts eller 24 volts batteri eller annen tilsvarende kraftkilde.

Etter at skipet er blitt lagt på kurs kan «Martinet» innkobles og vil da holde skipet på streken, idet apparatet øyeblikkelig vil korrigerer enhver giring, hva nå årsaken kan være. Kurs korrigeringskontrollen er avpasset til å mestre alle forhold, fra det som er nødvendig i høy sjøgang til de lette styringsberiktigelsene som er påkrevd i trange farvann.

Et spesielt nyttig trekk er anbringelsen av en håndstyrt fjernkontrollenhet, som gir adgang til nøyaktig roravvikelser og små beriktigelser av styringen, når man befinner seg borte fra rorhuset.

«Martinet» blir hovedsakelig kontrollert gjennom jordmagnetismen. Når kursen er satt vil enhver deviasjon som følger av giring på grunn av vind eller sjø sette i sving elektriske strømkretser, hvis virke bestemmes av forholdet mellom skipets baug og den magnetiske nordpol.

Landbrakt fisk til Måløy og omegn i tiden 1. januar 11. desember 1954.

Fiskesort	Mengde	Anvendelse			
		Ising og frysing	Salting	Henging	Fiskemel
	tonn	tonn	tonn	tonn	tonn
Torsk	251	251	—	—	—
Sei	1 609	1 108	9	492	—
Lange	130	61	69	—	—
Brosme	175	140	35	—	—
Hyse	82	82	—	—	—
Kveite	8	8	—	—	—
Rødspette	—	—	—	—	—
Skate	6	6	—	—	—
Annen fisk	2	2	—	—	—
Størje	80	80	—	—	—
Håbrann	—	—	—	—	—
Pigghå	11 212	11 181	—	—	31
Hummer	13	13	—	—	—
Reker	8	8	—	—	—
Krabbe	131	131	—	—	—
I alt	13 707	13 071	113	492	31

Det portugisiske sardinfiske.

Portugals Industriforbunds årsberetning for 1953 inneholder følgende opplysninger fra Sardinfiskeredernes Laug angående fangsten av sardiner og lignende arter (som hestemakrell, brisling og ansjos). Den samlede fangst i 1953 andro til 140 480 tonn til en førstehandsverdi av 300 millioner escudos (ca. 75 mill. kroner). Herav var 81 500 tonn sardiner til en verdi av 204 mill. escudos (51 mill. kr.).

I fisket deltok 19 storsnurpere (kalt «cercos americanos»), 182 større og 174 mindre notbåter (kalt «traîneiras») og 13 faststående nøter.

Av sardinfangsten gikk 32 230 tonn til hermetisk nedlegging, 1858 tonn til saltblanding («speiling» i tromler) og 47 412 tonn til forbruk i fersk tilstand. Skjønt sardinfangsten var 205 tonn

Loddefisket 1952—54.

	I alt		Herav til	
	hl	kr.	agn	mel - olje
Når oppfisket;	hl	kr.	hl	hl
Mars	13 618	81 409	—	13 618
April	245 346	1 477 049	1 018	244 328
Mai	45 465	297 188	2 492	42 973
I alt 1954	304 429	1 855 646	3 510	300 919
— 1953	187 804	1 174 801	613	187 191
— 1952	93 048	595 771	1 757	91 291
Hvor oppfisket:	1952	1953	1954	
	hl	hl	hl	
Finnmark	84 894	187 804	304 429	
Troms	8 154	—	—	
I alt	93 048	187 804	304 429	

Ilandbrakt fisk til Andenes i tiden 1. januar—11. desember 1954.

Fiskesort	Mengde	Anvendelse		
		Ising og frysing	Salting	Henging
	tonn	tonn	tonn	tonn
Torsk	438	256	35	147
Sei	1 836	744	2	1 090
Lange	51	37	—	14
Blålange				
Brosme	59	6	—	53
Hyse	5	4	—	1
Kveite	48	48	—	—
Svartkveite	30	30	—	—
Uer	133	133	—	—
Steinbit	16	16	—	—
Pigghå	—	—	—	—
Annen fisk	6	4	—	2
I alt	2 622	1 278	37	1 307

Lever 4 131 hl, tran 2 021 hl,
Rogn 275 hl, iset 243 hl, hermet. 7 og saltet 25 hl.

større enn i 1952, innbrakte den omkr. 50 millioner escudos mindre, fordi den gjennomsnittlige salgspris falt fra Esc. 3,13 pr. kg i 1952 til Esc. 2,50 i 1953. Forskjellen skyldes hovedsakelig et sterkt fall i de priser som hermetikkindustrien betalte for sitt råmateriale, hvilket gjorde seg sterkt gjeldende i sardin fiskets utbytte.

Til støtte for sine medlemmer som i flere år har arbeidet under meget vanskelige forhold, har Sardin fiskeredernes Laug fortsatt gitt kreditletter til redere for reparasjoner og utrustning av fartøyene. I den hensikt å bedre næringens vilkår, særlig ved å bringe produksjonsomkostningene ned, søkes tekniske forbedringer innført, og Lauget har således gitt rederne finansiell støtte til anskaffelse av ekkolodd, radiotelefon etc. for båtene samt til bruk av fiskenett av kunstfiber, som er lettere, sterkere og billigere i vedlikehold enn bomullsnett.

I løpet av siste år ble det ved lovdekket opprettet et Fond til Fiskeriernes modernisering og utrustning, hvis anvendelse forhåpentlig vil bli til god hjelp for næringen.

Islandsk tråler på sildefangst i Nordsjøen.

En av de nyere islandske trålere «Jørundur» fra Akureyri har i september prøvet seg med sildefangst i Nordsjøen og levert fangsten i Hamburg.

På to turer på tilsammen 23 dager solgte skipet sild i Hamburg for 105 000 mark. Det er første gang slike forsøk gjøres fra islandsk side. Det later til at forsøkene er falt så heldig ut at man vil fortsette med dem.

Polsk sildefiske.

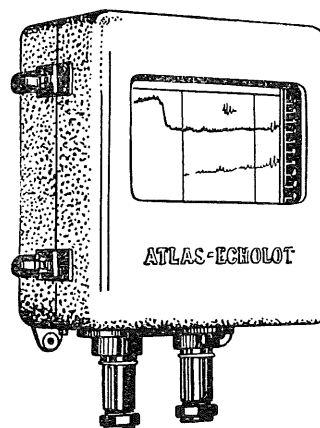
Den 24. november inneholdt «Trybuna Ludu» følgende notis: Etter 35 dager i åpen sjø vendte moderskipet «Fryderyk Chopin» tilbake til Gdynia med 37 500 tønner sild mottatt fra fiskebåtene i Nordsjøen. Dette er den største last moderskipet har brakt til Polen.»

Nye publikasjoner fra Fiskeridirektoratet.

- Årsberetning fra Danmarks fiskeri- og havundersøkelser for 1953. Årsmelding for 1953—54. Norges Råfisklag.
- Årsmelding og rekneskap for Noregs sildesalslag 1954.
- Beretning og regnskap for 1953—54. Selskabet for de norske fiskeriers fremme.
- Blandford, P. W.: Netmaking. 2. ed. Glasgow 1954.
- Cutting, Charles L.: «The quality of fish». Can it be improved? London 1954.
- Erdman, Anna Marie: Betty M. Watts and Loretta C. Ellias: Smoke flavor and ascorbic acid as preservatives for fatty fish. [Repr. from: Food techn. 1954, 320—323].
- Faulkner, Marian B.: Betty M. Watts and Harold J. Humm: Enzymatic darkening of shrimp. [Repr. from: Food research 1954, 302—310].
- Manual of recommended practice for sanitary control of the breeding and freezing of shellfish. U.S. Department of health. 1954.
- Melding for 1953. Hordaland fiskarlag.
- Nord-Norges næringsliv, produksjon og handel i samarbeid med det øvrige land. Utgaven 1954/55. Oslo 11954. 447 s.
- Sogn og Fjordane. Ein statistisk-økonomisk analyse. Utarb. av Kontoret for områdeplanlegging i Sogn og Fjordane. Utg. av Arbeidsdirektoratet.
- Watts, Betty M. and Marian Faulkner: Antioxidant effect of liquid smokes. [Repr. from: Food techn. 1954, 158—161].

EKKOLODD!

Har De ventet på et ekkolodd som er like godt egnet for lett båter, sjarker og skøyter?

Et ATLAS-LODD!
Lite som et lett båtlodd,
kraftig som et stortlodd.
Meget rimelig pris.

Nå er det på markedet!

NY ATLAS MONOGRAPH

0—400 meter i inntil 9 områder. 2 papirhastigheter

Automatisk styrkeregulering. (Forsterkningen stiller seg inn på et nivå som gir like god registrering på små og store dyp — uten betjening av styrkekontrollen).

Ingen vibrator — ingen separat omformer.

Strømforbruk kun 40 watt.
Vannrett.

Kr. 6.500,— for skøyter — kr. 6.900,— for lett båter.
(Fritt levert norsk havn, eksklusiv installasjon).

FORHANDLERE OVER HELE LANDET.

Representant for Norge:
AKSJESELSKAPET NERA — PILESTREDET 75 C — OSLO

De biologiske undersøkelser under selfangsten i Vesterisen 1954.

av vitenskapelig konsulent Birger Rasmussen.

Under selfangstsesongen 1954 ble det av Fiskeridirektoratets Havforskningsinstitutt sendt ut observatører til Vesterisen for å foreta innsamling av materiale vedrørende selens biologi. Undersøkelsene ble utført ombord på m/s «Norsel» som av det offentlige var leiet som hjelpeskip for selfangerne. Det biologiske arbeidet som kunne utføres på hjelpeskippet var naturlig avhengig av i hvilken utstrekning skipet ble nytt for sitt primære øyemed, nemlig assistanse til selfangstflåten. Under hensyntagen til dette ble programmet lagt an. Så langt som mulig skulle forekomster av sel og klappmyss kartlegges. Likeledes skulle det samles forskjellig materiale, bl. a. kjever av grønlandssel og klappmyss. De store hjørnetenner i underkjeven ville senere bli nytt til aldersbestemmelse av dyrene. Etter programmet skulle det også merkes unger av grønlandssel og klappmyss i den utstrekning det var mulig. Enn videre skulle man for første gang forsøke fotografering av selforekomstene fra luften ved hjelp av helikopter for om mulig å få en tallmessig vurdering av bestanden. Fra Fiskeridirektoratets Havforskningsinstitutt medfulgte også en hydrograf som hadde til oppgave å foreta temperaturmålinger i forskjellige dyr inne i isbaksen samt å ta håvtrekk for innsamling av åte-organismer.

Vær- og isforhold.

Under fangstsesongen 1954 var værforholdene noe bedre enn året før. Det var i år ingen dager med full til sterk storm, men også helt rolige dager var skjeldne. Den mest alminnelige vindstyrke i første halvdel av sesongen var liten — stiv — sterk kuling av vekslende retning, men mest mellom NV og NO. Gjennomgående var det kaldt i begynnelsen av sesongen med temperaturer ned i $\pm 20^{\circ}$ C. Etter opplysninger fra Jan Mayen radio hadde været stort sett vært rolig og meget kaldt i første halvdel

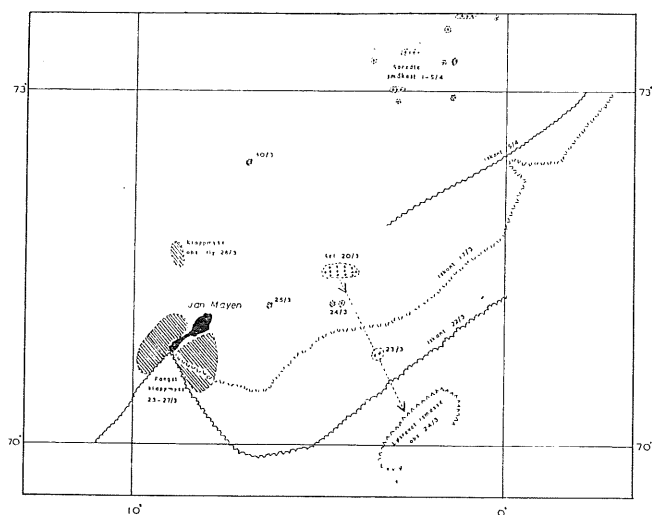

Fig. 1. Drivisens utstrekning til forskjellige tider under selfangstsesongen 1954, med selforekomstene inntegnet.

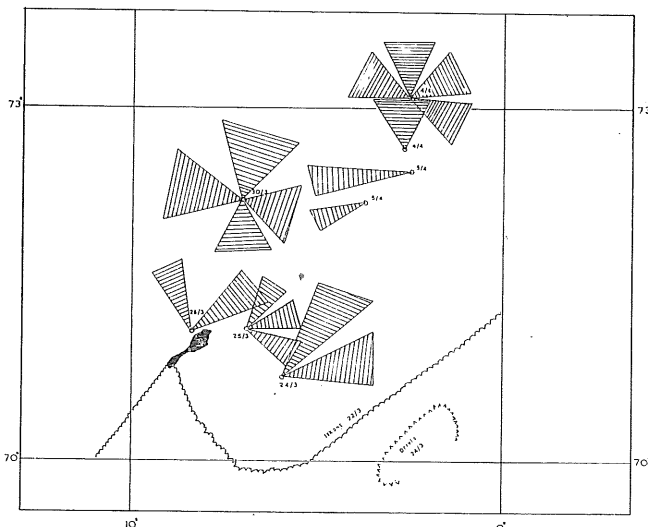

Fig. 2. Områder som ble undersøkt ved hjelp av helikopter under selfangstsesongen 1954.

av mars. At så hadde vært tilfelle var også tydelig å merke på isforholdene som var vidt forskjellig fra 1953.

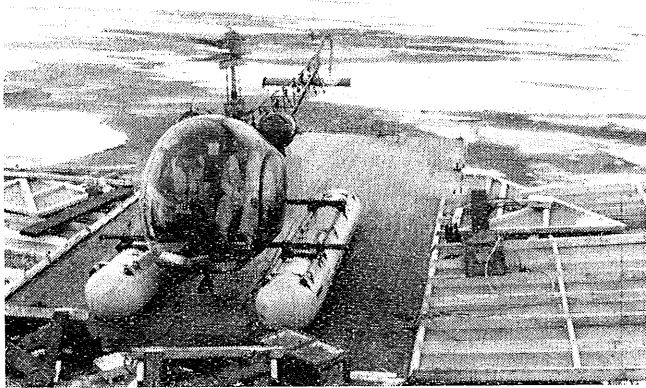
I begynnelsen av sesongen lå isen ca. 40 n. mil øst av Jan Mayen hvorfra den strakte seg i nordøstlig retning. I sydøst av Jan Mayen lå det en svar istunge utover i havet. Kloss i land langs Jan Mayens østkyst kunne det som oftest finnes en stripe med åpent vann. Iskantens beliggenhet til forskjellige tidspunkter er vist på fig. 1.

Hele den vidstrakte istungen øst for Jan Mayen besto av nyfrosset sørpeis. Det samme var tilfelle med drivisen i sin alminnelighet i en bredde av 60 til 80 n. mil innenfor kanten. Over store strekninger kunne isen ligge med ubrutte florer som ikke kunne forseres av fartøyer. Også den issørpe som lå nær kanten var til tider tung å forseres for de fleste skuter. I sesongens begynnelse var det som tidligere nevnt meget kaldt med frostrøyk over råkene. Det åpne vann som kunne finnes frøs derfor hurtig til en seig issørpe. Det var ikke før enn ut i april at kulden slapp taket for alvor slik at isen løsnet en del og fangstflåten kunne trenge et stykke inn i isen. Våre observasjoner over isforholdene i de forskjellige strøk ble stadig sendt til skutene over radiotelefon. Likeledes ble det sendt ukentlige ismeldinger fra «Norsel» til Norsk Polarinstitutt.

Forsøk med helikopter.

Det har gjennom en rekke år vært påtenkt å nytte helikopter i Vesterisen for fotografering av sellegrene fra luften. Dette for å få en direkte tallmessig vurdering av dyrestanden i slike legree. Det er spesielt de tette legree av grønlandssel i den periode da ungene fødes som egner seg for slik telling.

Ved elskverdig imøtekomenhet fra Luftforsvarets Overkom-

Helikopteret klar til start.

mando ble det i 1954 på nærmere betingelser stillet til rådighet for ekspedisjonen et Bell helikopter med den nødvendige besetning. For at man kunne nytte helikopteret måtte der bygges en flyplattform på «Norsel»s akterdekk, likesom der måtte konstrueres en hangar som skulle beskytte helikopteret både under tung slingring i sjøen og under de til dels store vindstyrker som en kunne vente i Vesterisen. Hangaren måtte være forholdsvis lett å demontere når flyet skulle lette, og måtte likeledes lettvis settes opp igjen. Ved samarbeid mellom flyledelsen og ekspedisjonslederen lyktes det å komme fram til en akseptabel løsning av de praktiske og tekniske problemer i forbindelse med hangar-spørsmålet.

Etter at «Norsel» var ankommet til isen hadde vi stadig forsøkt å lokalisere selens kasteplasser slik at vi kunne begynne fotograferingen av legrene fra luften. Den 20. mars kl. 11.00 om formiddagen kom vi over en enkel grønlandssel med nykastet unge. En times tid senere kom vi opp i en meget stor ansamling bestående av voksne dyr og unger. Mesteparten av ungene var kastet for noen timer siden. Kastingen var ennå i gang og mødrene hadde ennå ikke roet seg. Kikkertsyn viste at selen lå meget tett i en bred stripe som strakte seg i en retning Øst—Vest. Kløkken 12.00 var vi i den østlige ende av kastet i posisjon N br. 71°30', V lgd. 3°55'. «Norsel»s skipper hadde fra tønningen en god oversikt over legeret som han anslo til minst 30—40 tusen dyr. Været var disig med svakt skydekke.

For ikke å forstyrre kastingen som enda pågikk gikk vi ut av selve selmassene. Et stykke i SV av selkastet traff vi på en del klappmyssfamilier. Om formiddagen ble helikopteret gjort klart og bensin påfylt. Været var disig, delvis tåke og dårlig sikt med temperatur $\div 4^{\circ}$ C. Akkurat i øyeblikket var forholdene således lite gunstige for luftfotografering. Etter værmeldingen lå det et større lavtrykk ved Island som gikk i NO-lig retning og dette ville muligens gi uvær i nærmeste dager. Vi gjorde imidlertid alt klart slik at fotograferingen kunne ta til senere på dagen eller neste morgen.

Ved middagstider den 20. mars, samme dag som vi observerte sellegeret, fikk hjelpeskipet melding fra en selfangstskute om maskinskade. Den anmodet om øyeblikkelig assistanse. Hjelpeskipet måtte derfor forlate kastet og gå sydover. Kl. 20.00 fikk vi melding om at skaden var utbedret og at fangstskuten således ikke behøvde assistanse. En annen selfanger i samme farvann meldte at den ville ha reparert en maskindel. Kl. 22.00 om aftenen hadde vi fått nevnte maskindel ombord, og «Norsel» gikk nordover mot selkastet igjen for å være klar til å fotograferer neste morgen. Været så lovende ut.

Den 21. mars kl. 02.15 var vi atter framme ved selkastet. Imidlertid fikk vi klokken 06.00 om morgenen anmodning om øyeblikkelig legehjelp fra en fangstskute som lå nokså langt syd på feltet. Etter symptomene som var oppgitt i radiotelefonen gjaldt det her en akutt appendisitt. «Norsel» gikk da straks sydover, idet legen gjorde sykestuen klar til operasjon.

Om formiddagen økte vinden til stiv, senere sterk NO kuling med snøbyger og $\div 12^{\circ}$ C. Hjelpeskipet presset seg stadig sydover gjennom isen etter radiopeiling. Om ettermiddagen hadde vinden øket til sterk NO kuling og temperaturen sank til $\div 20^{\circ}$ C. Det var frostrøyk og meget dårlig sikt. Kløkken 19.15 var vi 9 n. mil øst av Jan Mayen. Her traff vi selfangeren med den syke mann. Pasienten ble øyeblikkelig tatt ombord i «Norsel» og undersøkt av legen. Heldigvis viste diagnosen at det ikke var blindtarm, men derimot nyresten, slik at en operasjon under til dels vanskelige forhold ikke ble nødvendig. Hjelpeskipet hadde vært under gange siden kl. 06.00 om morgenen til sent på aftenen, og det hadde til dels vært tunge isbelter å forsere. Sent på aftenen ble det slått stopp i maskinen. «Norsel»s posisjon var da 8 n. mil øst av Jan Mayens nordspiss. Det var fremdeles sterk NNO kuling med en temperatur av $\div 22^{\circ}$ C, tett frostrøyk og dårlig sikt. Flere varmeovner ble satt inn i hangaren for at helikopteret ikke skulle ta skade i den sterke kulde.

Neste dag, 22. mars, gikk «Norsel» med kurs most øst og nordøst for atter å komme i kontakt med det observerte selleger. Været forandret seg imidlertid ikke, og om aftenen kunne vi notere stiv til sterk NO kuling, frostrøyk og $\div 25^{\circ}$ C. «Norsel» fortsatte letingen til kl. 22 da det var fullstendig mørkt. Frostrøyken hadde hele dagen hindret en god del. Frostentregende og alt på dekk var rimet og stivfrosset.

Den 23. mars, begynnelsesdatoen for fangsten, fortsatte vi letingen etter legeret av grønlandssel. Vinden var nå sterk NNV kuling med stormbyger, temperaturen $\div 22^{\circ}$ C. Det var fortsatt tett frostrøyk med meget dårlig sikt. Den sterke kulingen hadde revet opp isen, og vi fant store råker som var dekket med et tykt teppe av frostrøyk. Vi så intet til selen til tross for at vi hadde gått igjennom det område hvor selkastet skulle være, vind og isdrift tatt tilbørlig hensyn til. Vi stoppet klokken 20.00 og håpet på bedre vær neste dag. Etter værmeldingene var imidlertid vær-situasjonen utrygg for de nærmeste dager på grunn av et lavtrykk som var under dannelses sør for Island.

Den 24. mars bedret været seg og vi fikk klar himmel med sol. Helikopteret ble straks gjort klart og prøveflyet. Deretter begynte vi ved hjelp av helikopteret å avsøke isen systematisk. Skipper Guttorm Jakobsen var observatør i flyet ved siden av flyveren. Etter en times flyving ble det imidlertid snøtykke igjen. Flyet måtte returnere og settes i hangaren. Det ble observert under flyturen ca. 50 klappmyssfamilier og ca. 100 sel med unger. Dyrene lå meget spredt. I sydøst og syd av «Norsel»s posisjon ble det sett åpent hav med islysning langt i syd. Områdene som ble undersøkt denne dag og senere er vist i fig. 2.

Den 25. mars undersøkte vi ved hjelp av helikopteret et område øst og nordøst av Jan Mayen. Under flyvingen ble det observert bare 6 klappmyssfamilier, men ingen grønlandssel. Flyvingen måtte atter avbrytes på grunn av snøkave og dårlig sikt.

De følgende dager var det stiv til sterk nordøstlig kuling med sterk frost og snøbyger, slik at enhver tanke på flyving med helikopteret måtte oppgis. Den 27. mars snakker vi med selfanger som hadde vært i kontakt med det store selleger som var observert fra hjelpeskipet den 20. mars. Nevnte skute begynte å fange i kastet den 23. mars, men så kom det sterk nordøst kuling som hadde ødelagt hele fangsten. Isen hadde drevet

hastig sydover, og den ismassen hvor selen lå ble revet av og ført til havs. Selfangstskuten hadde måttet rømme området for å berge seg. For å komme opp til iskanten igjen hadde selfangstskuten gått i mange timer over åpent hav. Den tynne nyfrosne isen som grønlandsselen lå på ble malt opp i den sterke dønning, og fartøyet kunne ved en anledning se 1000 til 2000 unger som lå og kavet i sørpen. En annen selfangstskute som likeledes hadde hatt kontakt med dette kastet hadde plukket en del kvitunger ved de ytterste strimler i iskanten. Her var isen så oppløst at det måtte brukes robåt for fangsten. Denne fangstskute hadde også observert en del selmødre som forsøkte å puffe ungene opp på de avvaskete isknulter.

Sansynligvis må en regne med at en større del av dette leger, som opprinnelig var anslått til 30–40 000 dyr, gikk til grunne i disse stormdagene. Noen av ungene har sannsynligvis druknet i dønningene da de ikke var svømmedyktige, men de fleste har antagelig frosset i hjel i perioden med sterk frost som kom samtidig med stormen. Imidlertid må man også regne med at en bra del av ungene har berget seg.

Etter å ha fått disse opplysninger konsentrerte vi vår oppmerksomhet om å finne det nordlige selkast som vanligvis kan påtreffes i nærheten av «bukta» på 73–74° N br. Dette kastet driver i alminnelighet sydover i retning av Jan Mayen.

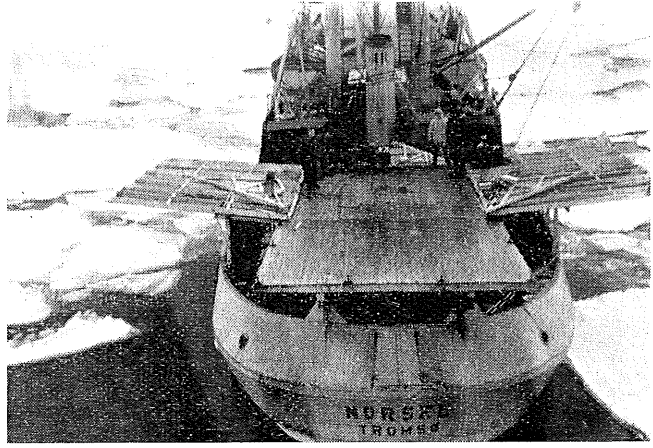
Den 28. mars var det østlig liten kuling, men ellers pent vær og helikopteret ble atter sendt opp. Vi lå da nær nordspissen av Jan Mayen. Helikopteret undersøkte en sektor nord for øya. Det ble ikke observert noe grønlandssel i dette område, men derimot et klappmysskast som lå i posisjon 71°43' W 8°55' til 71°32' W 8°45'. Skipper Jakobsen på «Norsel», som var observatør på denne flytur, anslo legeret til å inneholde 20–30 000 dyr.

Samme aften blir «Norsel» av Fiskeridirektøren og av flykontrollen i Tromsø anmodet om å gå til Bjørnøya for å søke etter et Catalinafly som var savnet med 8 mann ombord. «Norsel» satte straks kurs østover. På turen til Bjørnøya var det nødvendig å gå ut i havet straks. I den sterke kulingen var det tung dønning både ute ved kanten og langt inne i isen. Rotorene på helikopteret ble derfor tatt av og hangaren forsvarlig surret. «Norsel» forserte seg frem i tett is utover mot kanten hele natten igjennom.

Den følgende dag, 29. mars, fikk vi melding om at Catalinaflyet var styrtet ned på selve Bjørnøya. Vi avbrøt derfor denne hjelpeaksjon. Værforholdene var fortsatt lite gunstige med sydøstlig kuling, sludd og regn. «Norsel» satte kursen mot nord av Jan Mayen for å gjenoppta søkingen etter det nordlige kast av grønlandssel. I hele området nord av Jan Mayen til 72° nord fant vi imidlertid bare nyfrosset sørpeis blandet med enkelte flak av gammel is. Av dyreliv såes denne dag bare en enkelt grønlandssel med nykastet unge.

Den 30. mars hadde været bedret seg, og helikopteret ble gjort klart til flyvning. Om ettermiddagen ble det fløyet 4 sektorer horisonten rundt. Det ble konstatert at i hele det undersøkte område fantes bare oppdelt sørpeis og ingen virkelig is som var passende for selen å kaste på. I alt ble der observert 8–10 familier av klappmyss.

Den 1. april er vi atter et stykke nordøst av Jan Mayen. Fire dager tidligere hadde havet her vært en eneste sammenfrosset masse. Nå var det meget åpent hav. Isen var malt i stykker av en sterk sydøstlig dønning som hadde vart etpar døgn. I dagene 1. og 2. april frotsatte det med tett tåke og snøbygger slik at helikopteret ikke kunne sendes opp. Om kvelden 2. april rikk vi høre at en av skutene hadde vært i kontakt med et mindre leger av grønlandssel omkring 73° N br., og at den hadde fanget omkring 2000 kvitunger de siste dager. Samme aften fikk

Folk på landingsdekk klar til å ta imot helikopter under landing.

hjelpeskipet anmodning om legehjelp til et fartøy som lå i dette område, og «Norsel» satte kursen nordover.

Om formiddagen den 4. april hadde «Norsel» nådd posisjon 72°30' W 2°45'. Det var klart vær med lett bris. I løpet av formiddagen hadde vi passert en del skuter som småplukket på lurvete kvitunger. Ungene lå meget spredt og kravlet i løse isfloker. Klokkene 11.00 om formiddagen ble helikopteret sendt opp. Det fløy straks nordover, og kunne rapportere 2 mindre selansamlinger. Klokkene 14.00 er «Norsel» ved den rapporterte posisjon, men det ble funnet bare noen få kvitunger og lurv. Sannsynligvis var det et leger av hannsel som opprinnelig var sett fra helikopteret, og som nå var forsvunnet fra området. Klokkene 14.30 gikk helikopteret atter på vingene og undersøkte isen i 30 miles omkrets. Kun på en mindre flekk ble det observert ganske bra med unger, men her lå en skute i fangst og det ble ikke funnet tilrådelig under disse omstendigheter å foreta noen utstrakt flyging med fotografering. Ellers ble der observert mange spredte ansamlinger på 15–20 unger. Mødrene hadde stort sett forlatt ungene som nå var overgang og lurv. Ungenes alder ble anslått til 14 dager.

I dette nordlige område lå det flere skuter som vesentlig drev plukkfangst. En del skuter kunne fange opptil 200 unger for dagen. Ett av fartøyene i posisjon 73°30' W 1°00' oppga å ha fanget ca. 1000 nyfødte unger så sent som 2. april.

Blant selfangerne var det en alminnelig oppfatning at selen her nord ikke hadde kastet i noe samlet leger. Grønlandsselen hadde nærmest kastet vilt i små ansamlinger på 20–30 dyr, og selmødrene hadde øyensynlig forlatt ungene sine like etter fødselen. Oppfaningen var at disse forhold skyldtes de mange isbjørn som var observert i det nordlige område.

Den 5. april gikk vi atter sydover for å yte legehjelp til et fartøy som lå nordøst av Jan Mayen. Det var klart vær og helikopteret ble sendt opp kl. 10.05. Hensikten var å se etter sel og samtidig lokalisere det fartøy hvor legehjelp var ønsket. Helikopteret gikk ut 50 n. mil, men måtte returnere etter mellomlanding på isen i nærheten av en selfangstskute hvorfra det fikk radiopeling tilbake til «Norsel». Helikopteret gikk på vingene igjen kl. 14.00, men det måtte atter returnere etter en times forløp på grunn av tåke. Ikke på noen av disse flyvninger ble det observert sel eller klappmyss. Et fartøy lenger nord på 73°30' N. br. meldte at det ennå kunne finne spredte forekomster av kvitunger i samlinger på 20–30 dyr, og kanskje opp til 100 dyr i kastet. Noen av ungene var kastet så sent som siste natt, mens andre var lurv. Den 6. april fikk hjelpeskipet anmodning om

Fortsettes side 624.

Norges utførsel av sjøprodukter fra 1. januar til 4. desember 1954 og i uken som endte 4. desember.

622

TOLLSTEDER	Fersk sild i alt	Fersk storsild	Fersk vårsild	Fersk forfangst-sild	Fersk feit- og nord-sjøsild	Fersk brisling og småsild	Frossen sild i alt	Frossen storsild	Frossen vårsild	Frossen forfangst-sild	Frossen feit- og nord-sjøsild	Frossen brisling og småsild	Fersk fisk ialt	Fersk torsk	Fersk sei	Fersk hyse	Fersk kveite	Fersk flyndre	Fersk makrell	Fersk laks	
	Stat.nr. 031 01.01-05	Stat.nr. 031 01.01	Stat.nr. 031 01.02	Stat.nr. 031 01.03	Stat.nr. 031 01.04	Stat.nr. 031 01.05	Stat.nr. 031 01.06-11	Stat.nr. 031 01.06	Stat.nr. 031 01.07	Stat.nr. 031 01.08	Stat.nr. 031 01.09	Stat.nr. 031 01.11	Stat.nr. 031 01.12-41	Stat.nr. 031 01.12	Stat.nr. 031 01.13	Stat.nr. 031 01.14	Stat.nr. 031 01.22	Stat.nr. 031 01.25	Stat.nr. 031 01.33	Stat.nr. 031 01.42-56	
Fredrikstad	356	—	—	—	—	356	—	—	—	—	—	—	179	—	—	—	—	—	—	5	—
Oslo	57	—	57	—	—	—	1	—	1	—	—	—	98	19	6	5	8	5	—	—	36
Kristiansand S ..	15	—	—	15	—	—	46	—	—	—	—	46	294	—	—	11	—	—	153	—	12
Egersund	—	—	—	—	—	—	87	—	87	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—
Stavanger	37	—	9	28	—	—	2 186	1 349	816	21	—	—	364	6	—	29	—	4	—	—	19
Kopervik	—	—	—	—	—	—	339	264	75	—	—	—	15	—	—	—	—	—	15	—	—
Haugesund	3 931	—	3 931	—	—	—	2 061	1 248	813	—	—	—	31	—	—	3	—	1	—	—	—
Bergen	4 747	1 483	2 838	333	—	93	9 659	6 058	2 659	942	—	—	9 968	1 741	2 180	657	221	237	—	—	106
Florø	9 820	7 282	2 399	139	—	—	479	319	160	—	—	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—
Måløy	17 882	12 085	5 630	167	—	—	3 766	3 350	118	298	—	—	2 998	29	—	29	12	16	—	—	13
Ålesund	10 671	4 657	5 804	210	—	—	11 599	6 002	2 626	2 971	—	—	1 548	146	2	576	331	26	—	—	—
Molde	213	—	13	—	—	200	1 399	845	325	229	—	—	213	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristiansund N ..	—	—	—	—	—	—	3 544	2 123	414	1 007	—	—	358	20	—	54	37	15	—	—	3
Trondheim	211	—	81	—	—	130	4 013	2 310	899	746	19	39	1 747	237	32	348	392	145	—	—	183
Bodø	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65	1	—	1	49	11	—	—	1
Svolvær	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	540	14	66	255	64	96	—	—	1
Tromsø	41	—	—	—	30	11	—	—	—	—	—	—	1 031	189	125	213	353	86	—	—	19
Hammerfest	—	—	—	—	—	—	20	20	—	—	—	—	168	14	—	58	49	45	—	—	—
Værdø	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	—	—	9	—	22	—	—	—
Andre	60	—	19	—	1	40	—	—	—	—	—	—	1 718	17	—	8	198	20	—	—	84
I alt	48 041	25 507	20 781	892	31	830	39 199	23 888	8 993	6 214	19	85	21 404	2 433	2 411	2 256	1 714	729	—	—	403
I uken*) ..	33	—	—	—	—	33	10	—	—	—	—	10	1 074	294	292	268	108	12	—	—	—

*) På grunn av korreksjoner og avrunding av tallene til nærmeste hele tonn vil summen av uketallene ikke alltid stemme med tallene for si alt. Dessuten vil oppgavene fra noen av de nordligste

poststeder på grunn av den sene postgang ikke være kommet inn ved ukessoppjøretts slutt. Utførselen blir i slike tilfelle ikke tatt med i uken, men kommer bare med i tallene hittil i år.

TOLLSTEDER	Fersk ål	Fersk skate og rokke	Fersk pigghå	Fersk håbrann	Fersk makrell-størje	Fersk rogn	Annen fersk fisk	Fersk filet i alt	Frossen filet i alt	Frossen torsk-filet	Frossen seifilet	Frossen bysefilet	Annen frossen filet	Rund-frossen fisk i alt	Rund-frossen makrell	Rund-frossen laks	Rund-frossen makrell-størje	Annen rund-frossen fisk	Tørrfisk i alt	Klipp-fisk i alt
	Stat.nr. 031 01.35	Stat.nr. 031 01.36	Stat.nr. 031 01.37	Stat.nr. 031 01.38	Stat.nr. 031 01.39	Stat.nr. 031 01.41	031 01.15-21 .23.26-27 29-32.34.40	Stat.nr. 031 01.28	Stat.nr. 031 01.88-99	Stat.nr. 031 01.88	Stat.nr. 031 01.89	Stat.nr. 031 01.91	Stat.nr. 031 01.92-99	Stat.nr. 031 01.57-87	Stat.nr. 031 01.74	Stat.nr. 031 01.78	Stat.nr. 031 01.85	031 01.57-73 .75-77.79-84 .86-87	Stat.nr. 031 02.11-18	Stat.nr. 031 02.21-25
Fredrikstad	77	—	—	—	93	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oslo	—	—	—	—	14	—	5	24	128	33	—	32	63	344	—	46	—	298	—	7
Kristiansand S ..	1	19	—	—	—	—	98	—	6	—	—	—	6	853	739	4	7	103	—	44
Egersund	12	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	605	602	—	—	3	—	—
Stavanger	15	10	12	—	226	—	43	—	—	—	—	—	—	902	790	5	—	107	—	4
Kopervik	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	247	210	—	—	37	—	—
Haugesund	—	3	22	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	679	679	—	—	—	—	—
Bergen	87	15	1 487	45	2 862	35	295	29	2 312	313	193	684	1 122	1 431	251	138	452	590	15 051	2 419
Florø	—	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	—	—	—	24	—	—
Måløy	—	13	2 879	—	—	1	6	9	171	—	—	—	171	878	—	26	44	808	—	83
Ålesund	—	82	127	65	66	18	109	—	1	—	—	—	1	644	—	26	176	442	1 716	13 618
Molde	—	1	4	—	205	—	3	—	—	—	—	—	—	14	—	—	14	—	—	—
Kristiansund N ..	—	41	140	—	38	8	2	—	3 557	650	263	1 041	1 603	679	—	32	230	417	661	16 093
Trondheim	—	3	—	1	382	2	22	113	1 757	721	44	453	539	748	76	311	158	203	449	1
Bodø	—	—	—	—	—	2	—	—	8	—	—	—	—	468	—	—	456	12	6	791
Svolvær	—	3	—	—	—	41	—	21	1 026	182	217	47	580	977	—	—	901	76	2 887	—
Tromsø	—	11	—	—	—	28	—	56	495	16	123	147	209	604	—	111	385	108	1 127	—
Hammerfest	—	—	—	—	—	2	—	—	1 049	184	411	364	90	329	—	59	155	115	480	—
Værdø	—	—	—	—	—	—	—	—	1 770	177	110	1 030	453	7	—	5	—	2	—	—
Andre	72	5	—	12	1 291	—	1	43	142	49	83	—	—	1 421	949	75	368	29	703	2
I alt	264	207	4 695	123	5 177	137	598	295	12 423	2 325	1 452	3 798	4 848	11 854	4 296	838	3 346	3 374	23 080	33 061
I uken*) ..	—	18	70	—	—	7	4	16	243	12	3	61	167	147	—	1	64	82	226	647

Nr. 51, 23. desember 1954.

TOLLSTEDER	Saltet sild i alt	Saltet vårsild	Saltet storsild	Saltet feitsild og småsild	Saltet skjæresild	Saltet nord-sjøsild	Saltet islands-sild	Saltet brisling	Krydder-saltet sild	Krydder-saltet brisling	Saltet fisk i alt	Saltet rogn i alt	Røykt sild og fisk i alt	Hummer	Reker	Andre skalldyr	Hermetikk i alt	Sildmjøl	Fiskemjøl	Tangmjøl
	Stat.nr. 031 02.31-37	Stat.nr. 031 02.31	Stat.nr. 031 02.32	Stat.nr. 031 02.33	Stat.nr. 031 02.34	Stat.nr. 031 02.35	Stat.nr. 031 02.36	Stat.nr. 031 02.37	Stat.nr. 031 02.41	Stat.nr. 031 02.42	Stat.nr. 031 02.51-69	Stat.nr. 291 09.31-32	Stat.nr. 031 02.71-79	Stat.nr. 031 03.11	Stat.nr. 031 03.14	Stat.nr. 031 03.12.13 .15.16	Stat.nr. 032 01.11-70	Stat.nr. 081 04.11	Stat.nr. 081 04.12	Stat.nr. 081 09.17
Fredrikstad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	—	7	3	—	213	—	—	—
Oslo	5	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	8	35	40	9	464	—	6	9
Kristiansand S	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	27	—	—	74	396	—	38	388	4	—
Egersund	239	—	239	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	93	—	23	9 506	—	—
Stavanger	150	19	—	32	—	8	91	—	3	5	5	254	213	124	212	—	15 086	7 360	91	58
Kopervik	7 554	1 834	5 197	31	—	83	409	—	694	—	—	—	8	—	59	—	22	951	—	—
Haugesund	16 852	2 444	11 514	12	8	259	2 615	—	1 700	—	29	79	73	1	31	—	951	32 357	—	28
Bergen	30 169	199	24 970	644	134	120	4 102	—	2 401	2	52	814	696	121	76	20	9 116	19 852	718	132
Florø	6 170	—	6 170	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	91	11 076	—
Måløy	2 381	—	2 314	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	91	11 076	—
Ålesund	12 224	415	10 228	—	—	—	1 581	—	394	—	—	—	—	—	13	—	363	9 629	—	—
Molde	3 751	180	3 368	9	1	—	193	—	7	—	54	814	1 829	—	16	1	500	45 028	947	354
Kristiansund N	1 103	57	883	28	22	—	113	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Trondheim	1 493	21	362	1 106	4	—	—	—	—	—	5	293	36	—	16	2	824	4 804	819	1 841
Bodø	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	22	—	2	131	122	3 067	6 507	115
Svolvær	24	—	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	2 013	73	—
Tromsø	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	149	1 291	—	—	68	—	244	1 688	3 017	67
Hammerfest	38	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	86	—	—	135	—	11	2 669	290	—
Vardø	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	21	1 467	2 742	—
Andre	4 402	906	2 756	434	—	—	306	—	333	—	20	—	—	—	—	—	—	—	1 750	—
I alt	86 556	6 075	68 023	2 321	169	470	9 498	—	5 741	23	355	3 653	2 864	394	1 537	17	468	4 482	553	405
I uken*)	801	402	3	84	17	5	290	—	91	—	2	—	95	28	10	—	1 642	980	756	64

TOLLSTEDER	Andre forstoffer	Sperm- og bottle-noseolje, rå	Rå selolje	Høyvit-hold. sjødyrolje	Håkjerr-tran, a. haitran, haiolje	Damp-medisin-tran	Veteri-nærtran	Blank tran	Brun-blank tran	Brun tran	Blandings-tran	Avfalls-tran og olje	Pol. raff. sjødyrolje, matbruk	Annen pol. og raff. sjødyrolje	Sildolje, rå	Herdet spise fett av sjødyrolje	Herdet tekn. fett av sjødyrolje	Olein, fettsyre av sjødyrolje	Sel-, kobbe- og klappm.-skinn	Annet ¹⁾
	Stat.nr. 081 04.22.23 081 09.15	Stat.nr. 411 01.12	Stat.nr. 411 01.14	Stat.nr. 411 01.17	Stat.nr. 411 01.21-23	Stat.nr. 411 01.32.33	Stat.nr. 411 01.40	Stat.nr. 411 01.51	Stat.nr. 411 01.52	Stat.nr. 411 01.53	Stat.nr. 411 01.61	Stat.nr. 411 01.62	Stat.nr. 411 01.71 413 01.11	Stat.nr. 411 01.72 413 01.12	Stat.nr. 411 01.13	Stat.nr. 413 02.30	Stat.nr. 413 02.40	Stat.nr. 413 03.13.21	Stat.nr. 212 01.42.43	—
Fredrikstad	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	2	458	295	—	41 754	3 720	1 000	—	—
Oslo	—	—	120	5	90	339	863	323	601	—	138	85	149	—	1 475	80	22	14	21	102
Kristiansand S	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	730
Egersund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stavanger	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	540	—	—	—	—	—
Kopervik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	550	—	—	—	—	16
Haugesund	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	774
Bergen	225	—	1 111	254	1 313	2 287	2 231	322	469	34	202	82	5 176	133	1 639	—	—	—	—	1 226
Florø	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 696	3 875	—	1 969	674	4 569
Måløy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	544	—	—	—	—	—
Ålesund	169	—	2 075	22	123	2 037	1 621	—	655	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2
Molde	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	676	206	—	—	—	47	90	206
Kristiansund N	3	—	1	15	104	33	867	216	277	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 242
Trondheim	210	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	882
Bodø	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 458
Svolvær	498	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Tromsø	378	—	2 648	—	—	3	216	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	149
Hammerfest	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	549	—	—	—	—	—	—	675
Vardø	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
Andre	610	—	—	59	10	2	—	9	196	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—
I alt	2 106	1 872	5 955	355	1 640	4 701	5 808	870	2 364	50	340	289	7 008	660	6 444	62 094	4 750	4 584	—	37 358
I uken*)	55	32	166	24	51	107	299	49	5	—	—	6	287	31	64	1 466	80	80	21	246

¹⁾ Stat.nr. 211 09.21, 212 01.41.44, 271 01.11.12, 291 01.11.24, 291 09.41-44.49 411 01.1115.16.31, 411 02.12, 413 01.13.14.413 03.11.12.24, 413 04.11, 541 01.00, 599 04.31 921 01.65

Forts. fra s. 621.

legehjelp til et fartøy som lå i dettes nordligste område. «Norsel» satte derfor atter kursen nordover. Det var lett bris med snøkave og tåkebanker. Den dårlige sikt hindret helikopteret i å gå opp denne dag.

Den 7. april ble «Norsel» anmodet om å føige et fartøy over havet til Norge. Videre forsøk med helikopter måtte derfor avbrytes. Den 10. april kom «Norsel» til Tromsø hvor flyverne gikk i land i overensstemmelse med avtale.

Fangst — forekomst av dyr.

Under selfangsten i Vesterisen 1954 var deltakelsen 40 skuter, hvorav halvparten fra Nord-Norge og halvparten fra Sør-Norge. For skutene som skulle til Vesterisen var det i 1954 for første gang fastsatt en bestemt utseilingsdato fra Norge, nemlig 17. mars. Fangsten skulle likesom tidligere begynne 23. mars. Ytterligere var det fastsatt en avslutningsdato for fangsten, nemlig 15. mai.

Fangstområdene i 1954 og de observerte forekomster av klappmyss og grønlandssel er vist i fig. 2.

Da skutene begynte å komme til iskanten i tiden 19.—21. mars etter en fin overseiling var de på forhånd orientert om issituasjonen fra hjelpeskipet. Selfangerne selv syntes til å begynne med at isforholdene var håpløse. De store områder med nyfrosset sørpe var ingen naturlig kasteplass for sel eller klappmyss, og det var så godt som håpløst å trenge seg gjennom det vidstrakte belte med sørpe til den større is innenfor. Vanligvis pleier fangsten å begynne i bukta på 73—74° N br., men i år søkte skutene snart sydover til området ved Jan Mayen for å finne fangsten.

Klappmyss.

Da fangstsesongen åpnet 23. mars befant de fleste skuter seg nær Jan Mayen. Det ble her på nyfrosset is funnet en stor ansamling av klappmyss, for det meste unger som var forlatt av foreldrene. Kastingen hadde sannsynligvis funnet sted hovedsakelig omkring 15.—17. mars. Alle skutene gjorde her gode fangster av blueback framover til 27. mars. Til dette tidspunkt varierte fangsten fra 800 til 1600 dyr pr. fartøy. Skutene arbeidet dels i istungen øst av Jan Mayen, og dels i isen vest av øya. Fangsten foregikk til dels på meget grunt vann inne i fjæren på Jan Mayen. Etter de første dagers storfangst ble det i de følgende uker i de samme områder drevet en ganske intens plukkfangst på blueback.

Så vidt det ble konstatert har klappmyssen i 1954 kastet i to større leger. Det største leger av klappmyss har sannsynligvis samlet seg og kastet i området nord eller NO av Jan Mayen i tiden omkring 15. mars. Øyensynlig har dette kastet drevet sydover og er blitt splittet av nordspissen av Jan Mayen slik at fangsten kunne drives på begge sider av øya den 23. mars. Klappmyssen lå her forholdsvis tett i tiden 23. til 27. mars, men de fleste unger var på dette tidspunkt allerede forlatt av sine mødre. Dyrene lå til dels helt inne i fjærestenene på Jan Mayen. Et annet klappmysskast ble av helikopteret observert langt inne i baksen nordvest av Jan Mayen den 28. mars. Så vidt en kunne konstatere var det ingen skuter som beskattet dette klappmysskast som en anslø inneholdt mellom 20 og 30 000 dyr.

En midlertidig oversikt fra Statistisk avdeling ved Fiskeridirektoratet viser følgende resultat av klappmyssfangsten:

I alt ble det fanget 53 622 årsunger av klappmyss (blueback) hvilket er det største antall blueback som er fanget i etterkrigsårene. Foruten ungene av klappmyss ble der fanget 12 212 voksne dyr samt 608 stk. ikke kjønnsmodne dyr (gris). Det samlede antall klappmyss er 66 442 dyr, hvilket ligger på høyde med rekordåret 1950.

Grønlandssel.

Det var bare to skuter som den 23. mars hadde kontakt med et stort leger av grønlandssel i isodden øst av Jan Mayen. Imidlertid blåste det opp en sterk NO kuling med frostrøyk som fullstendig ødela fangsten på kvitunger her. Dette store leger ble bare svakt berørt av fangstskutene idet selmassene i en NO-lig kuling drev sydover med isen og ut i åpent hav. Bare en 3—4000 dyr ble fanget fra dette legeret av selfangerne. Vi må regne med at en stor del av ungene omkom av frost og ved drukning. Gammelselen i dette leger gikk opp og begynte å føde sine unger ca. 19. mars. Kastingen ble observert å være i full gang den 20. mars uten å være avsluttet. Vanligvis regner man med at der finnes to leger av grønlandssel i Vesterisen, nemlig ett i nærheten av Jan Mayen, og ett — det største — i bukten på 73—74° N.br. Både «Norsel» og en del fangstskuter begynte tidlig å se etter det nordlige kast. Ved sesongens slutt kunne man komme frem til følgende konklusjon når det gjaldt grønlandsselen:

I 1954 har det vanlige store nordlige leger av grønlandssel ikke eksistert. Selen hadde for det meste kastet i små «spuns» på 20—30 dyr til ca. 100 dyr i legeret. Det ble funnet bare etpar ansamlinger på ca. 500 dyr og et større leger på ca. 1000 dyr. Disse små forekomster fantes på sørpeis spredt nær iskanten mellom 72° og 73°30' N.br. Kastingen hos grønlandsselen foregikk over et langt tidsrom, og nyfødte unger ble funnet så sent som 4.—5. april. Blant skipperne var det en alminnelig mening at selen der nord hadde preg av å være forjaget. Grønlandsselen syntes å gå opp på isen i meget små ansamlinger, og da kun når den var i tidsnød for kastingen. Selmødrene viste liten lyst til å holde seg ved ungen og forlot den straks. Fangstfolkene var den oppfatning at det var den store forekomst av isbjørn som hadde skremt selen og var skyld i at selen fødte sine unger så spredt. En enkelt skute skjøt i første dager av april en bjørn på N.br. 73°30' V. lgd. 1°00', og observerte i samme område ytterligere 3 bjørn. Ombord på hjelpeskipet observerte man stadig bjørnespor på isen i området nord av Jan Mayen.

Jeg finner det ikke usannsynlig at forekomsten av isbjørn sammen med de uvanlige isforholdene ellers er årsaken til den uregelmessige kasting på det nordlige felt.

Merking av sel. Innsamling av materiale.

Det var i 1954 på grunn av de vanskelige isforhold liten anledning til å merke sel i den utstrekning vi hadde gjort regning med. Større ansamlinger av selunger som egnet seg for merking ble ikke funnet av hjelpeskipet. De enkle unger vi kom over var mest lurv som helst sprang i sjøen da skuten nærmet seg. Til tross for dette ble det merket 17 unger av grønlandssel. Det ble som tidligere nyttet et gult plastikkmerke festet i halen på ungene.

Det ble av «Norsel» skutt en bra del voksne dyr av klappmyss, hvorfra et verdifullt materiale ble samlet. I alt ble det ved fangst fra hjelpeskipet samlet inn ca. 250 kjeffer av klappmyss for aldersbestemmelse. Av grønlandssel ble det bare skutt ett eksemplar. Gjennom ekspedisjonslederen ble de selfangstskuter som skulle på gammelselselfangst senere i sesongen anmodet om å samle selkjeffer og senere sende disse inn til Fiskeridirektoratets Havforskningsinstitutt. Denne henvendelse brakte godt resultat, og vi har fått tilsendt ca. 700 kjeffer av gammelsel som på en utmerket måte kompletterer det materiale vi samlet på ekspedisjonsfartøyet.

I 1954 ble rapportert en gjenfangst av merket sel. Dette dyr var merket i fangstsesongen 1953 på 72°30' N br og 8°15' V lgd. Det ble gjenfanget i mai 1954 i posisjon 73°00' N br. og 0°15' O lgd. Denne 1 år gamle grønlandssel ble således gjenfanget i stort sett samme lokalitetet hvor den var merket året i forveien.